

נס חנוכה

נס לא קרה לנו! פך שמן לא מצאנו!

בסלע חצבנו עד דם, נס לא קרה לנו! פך שמן לא מצאנו!

ויהי אור!

אהרון זאב קצין חינוך (?) ראשי

אבן שושן - נס - "מעשה פלא, דבר שלמעלה מן הטבע" (מילון אבן

שושן)

אנו נושאים לפידים בלילות אפלים,

זורחים השבילים מתחת רגלינו

ומי אשר לב לו הצמא לאור -

ישא את עיניו ויבוא אלינו לאור

ויבוא!

מעיינות האורות הגנוזים גילינו. לעמק הלכנו, ההרה עלינו,

כא: **במה מדליקין פרק שני שבת**

הסמכה לרה"ר ובשעת הסכנה מניחה על שלחנו ודיו. אמר רבא: צריך נר אחרת ואי להשתמש לאורה ואי איכא מדורה לא צריך ואי ארם חשוב הוא איני דאיכא מדורה צריך נר אחרת: מאי חנוכה דתו רבנן? בכה' בכסליו יומי דחנוכה חמניא אינון דלא למספר בהון וזו דלא להתענות בהון שבשנכנסו יומים להיכל טמאו כל השמיים שבהיכל וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום ברוקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שורה מתח בחותמו של כהן גדול ולא היה בו אלא להדליק יום אחד נעשה בו נס והדליקו ממנו שבועה ימים לשנה ארבע קבעום ועשאו ימים טובים בהלל והודאה. תנן רחם גז' הוציא מתחת הפטיש ויצא והזיק חייב ג' נבל

שקיה כהן ברוחבו של כ"ג אס כנר גדול על הכהנים להיות חכמים (הה סד דף ג') זיל שהיה מונח מוחם בקרקע שלא יקטעו הכלי:

עין משפט
נר חנוכה
ג' פה פה מלכות
ענין מלכות ו כ סת
הס סת סת סת סת
הה סת סת סת סת סת

עין משפט
נר חנוכה
ג' פה פה מלכות
ענין מלכות ו כ סת
הס סת סת סת סת
הה סת סת סת סת סת

עין משפט
נר חנוכה
ג' פה פה מלכות
ענין מלכות ו כ סת
הס סת סת סת סת
הה סת סת סת סת סת

על הנפים ועל הפרקו ועל הגבורות ועל התשועות ועל המלחמות שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה:

בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו. בשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל להשפיתם תורתך ולהעבירם מחקי רצונך: ואהיה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם. רבת את ריבם. דנת את דינם. נקמת את נקמתם. מסרת גבורים ביד חלשים. ורבים ביד מעטים. וממאים ביד מהורים. ורשעים ביד צדיקים. וזדים ביד עוסקי תורתך. וקדש עשית שם גדול וקדוש בעולמך. ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופרקן כהיום הזה: ואחר בן באו בניך לדכור ביתך. ופגו את היכלך. ומהרו את מקדשך. והדליקו גרות בחרוזת קדשך. וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו. להודות ולהלל לשמך הגדול:

יונים נקבצו עלי. אוי בימי השמנים. ופרצו חומות מגדלי. וטמאו כל השמנים. ומגותר קנקנים. נעשה נס לשושנים. בני בינה ימי שמונה. קבעו שיר ורננים:

שמות לא, ג ואמלא אתו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה:

רש"י - (ג) בחכמה, מה שלדם שומע דברים מאחרים ולמד: ובתבונה, מנין דבר מלנו מחוץ דברים שלמד: ובדעת, רוח הקדש:

בממונם ובבנותיהם, ונכנסו להיכל, ופרצו בו פרצות, וטמאו הטהרות; וצר להם לישראל מאד מפניהם, ולחצום לחץ גדול. עד שריחם עליהם אלהי אבותינו, והושיעם מידם והצילם, וגברו בני חשמונאי הכהנים הגדולים, והרגום, והושיעו ישראל מידם; והעמידו מלך מן הכהנים,

רמבם הל חנוכה פ"ג
הלכה א

בבית שני, כשמלכי יון גזרו גזרות על ישראל, ובטלו דתם, ולא הניחו אותם לעסוק בתורה ובמצוות; ופשטו ידם

והורה מלכות לישראל יתר על מאתים שנים, עך החורבן השני.

הלכה ב.

וכשגברו ישראל על אויביהם ואבדום בכ"ה בחדש כסליו היה ונכנסו להיכל ולא מצאו שמן טהור במקדש אלא פך אחד ולא היה בו להדליק אלא יום אחד בלבד והדליקו ממנו נרות המערכה שמונה ימים עד שכתשו זיתים והוציאו שמן טהור.

הלכה ג.

ומפני זה התקינו חכמים שבאותו הדור שיהיו שמונת ימים האלו שתחלתן כ"ה בכסליו ימי שמחה והלל ומדליקין בהן הנרות בערב על פתחי הבתים בכל לילה ולילה משמונת הלילות להראות ולגלות הנס. וימים אלו הן הנקראין חנוכה והן אסורין בהספד ותענית כימי הפורים. והדלקת הנרות בהן מצוה מדברי סופרים כקריאת המגילה.

ת"ר מעשה באחד שמתה אשתו והניחה בן לינק ולא היה לו שכר מניקה ליתן ונעשה לו נס ונפתחו לו דדין כשני דדי אשה והניק את בנו אמר רב יוסף בא וראה כמה גדול אדם זה שנעשה לו נס כזה א"ל אביי אדרבה כמה גרוע אדם זה שנשתנו לו סדרי בראשית אמר רב יהודה בא וראה כמה קשים מזונותיו של אדם שנשתנו עליו סדרי בראשית אמר רב נחמן תדע דמתרחיש ניסא ולא אברו מזוני: שבת נ:ג

ת"ר מעשה באדם אחד שמתה אשתו, והניחה בן לינק, ולא היה לו שכר מניקה ליתן ונעשה לו נס ונפתחו לו דדין כשני דדי אשה והניק את בנו. הנס והטבע מידי יוצר אחד כווננו, צור כל העולמים ב"ה. אין סדר, אין ציור של פועל, אשר לא חקרו החכמה, החסד, הגבורה והתפארת האלוקית, לגלות בהם אור טובו והדר מלכותו. ההתפתחות והדליגה, הסדר המכוון והמקרה, כולם יחד נשקלים המה בשיקול דעתו של אל דיעות ב"ה, להוציא כלי מעשה להפיץ זרם החיים והטוב. אנחנו, מפני ההרגל נחלק בין נס לטבע, ע"פ ההבדל שבין התמידיות והמקרה הרחוק, אבל כהכלל כן היוצא מן הכלל יחדו יעשו חטיבה שלמה, כן הנס והטבע בחוברת יתקשרו למעשה שלם. אמנם הורגלנו לחשוב כי רק לצורך דבר גדול וכולל יעשה נס, אבל עליו לדעת שכאשר אנחנו מקיפים מבט כללי על החיים, לא נדע להבדיל בין דבר גדול וקטן. הכל מתקשר יחד, הכל מתעלה ועולה, ואין דבר הקטן שבקטנים שלא יהיה נכון להיות יסוד מוסד לדברים הגדולים שבגדולים ואין ההבדל ביניהם כ"א בין רבבות אלפי שנים פחות או יותר שהם כטפה אחת בים הנצח ע"כ, במקום אשר החכמה העליונה תקבע יתד להעשות נס, להראות כח חיים של דליגה בסדרי הטבע, אין לנו להתפלא ג"כ אם יהיה אף לתכלית הנראה בעינינו קטן ודל.

חה יהיה לנו לעדה, שאין לנו כלל כל דבר קטן במציאות, כי הכל גדול הוא, הכל יצא מיד אדון עולם שמעשיו גדולים עד אין חקר, ונס נכון הוא להעשות אפילו במערכות הבניה של גוף האדם, גם לטובת יונק שדים אחד לכלכלהו, ויש בטח ע"ז צפיה מקדם מאז, שזה הזמן, זה המקום, חה האיש, ראוי הוא להפגש במעמד יוצא מכלל הסדר של טבע המונהג באופן כזה, "גדולים מעשי ד' דרושים לכל חפציהם"

עין איה שם

אלהים בחזקה יי, מכאן אתה למד שתפלה צריכה קול יי, חציפא נצח לבישה יי ומניי הנסים הגדולים המפורסמים אדם מורה בנסים הנסתרים * שהם יסוד התורה כלה. שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו ער שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכלם נסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם בין ברבים * בין ביחיד. אלא אם יעשה המצות יצליחנו שכרו, ואם יעבור עליהם יכריחנו ענשו. הכל בגורת עליון כאשר הזכרתי כבר יי, ויתפרסמו יי הנסים הנסתרים בענין יי הרבים כאשר יבא בעודי התורה בענין הברכות והקלות. כמו שאמר

נחמן מברסלב

כי הנסים הנעשים על ידי נביא שיתנבא כן מתחלה או מלאך נגלה במלאכות השם יזכירם הכתוב. והנעשים מאליהן לעזור צדיק או להכרית רשע לא יזכירו בתורה או בנביאים, וזהו והב רותה יוצק יי כפי החכם הזה ממה שהשיב על רבותינו בענין פינחס יי וזולתו במקומות הרבה ולמה יזכירם הכתוב, כל יסודות התורה בנסים נסתרים הם יי, וטעם התורה י

נחמן מברסלב

מהר"ף - נר מצוה - פרק ב

ומרו מאי חנוכה. דתנו רבנן, בכ"ה בכסלו יומי דחנוכה תמניא אינון, דלא למספד בהון ודלא התענות בהון. שכשנכנסו יונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל. וכשגברה מלכות בית חשמונאי צחום. בדין ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול, ולא היה בו אלא הדליק יום אחד. נעשה בו נס, והדליקו ממנו שמונה ימים. לשנה אחרת קבעו ועשאו ימים טובים. הלל והודאה. ואם תאמר, וכי בשביל שנעשה להם נס בהדלקה, שלא תהיה בטילה ההדלקה, היו ובעין חנוכה. כי מה שחייב להודות ולהלל, זהו כאשר נעשה לו נס ובשביל הצלתו, ולא בשביל ינעשה לו נס לעשות המצוה, כי אין המצוה הנאה אל האדם. ולפי הדברים אשר בארנו למעלה, כי ונת היונים לבטל התורה והקדושה של ישראל, כי המצוה לנו היא המעלה שכלית האלקית, ובודאי יטול התורה הוא ביטול ישראל. ומצוה זאת גם כן היא בבית המקדש, אשר כל כוונת היונים היה בטל התורה השכלית והקדושה מישראל, ועיקר הקדושה הוא בית המקדש. ולפיכך קבעו הדלקת נרות, ובר לנס שנעשה להם במצות ההדלקה. ועוד יש לומר, שעיקר מה שקבעו ימי חנוכה בשביל זהו מנצחים את היונים, רק שלא היה נראה שהיה כאן נצחון הזה על ידי נס שעשה זה השם יתברך, לא היה זה מכוחם וגבורתם. ולפיכך נעשה הנס על ידי נרות המנורה. שידעו שהכל היה בנס מן השם